

In gesprek met de voorzitter van de jubilerende Confessionele Vereniging

"Een fris en orthodox geluid"

Een Christusbelijdende kerk voor heel het volk, dat is waar de Confessionele Vereniging na 150 jaar nog steeds voor staat. Met de nadruk op belijden als werkwoord en niet op belijdenis als dode letters van een document. Naar aanleiding van het jubileum van de vereniging in oktober dit jaar gaat PN in gesprek met voorzitter dr. A.H. van Veluw uit IJsselmuiden over de missie van de Confessionele Vereniging toen en nu.

*Door drs. Tera Voorwinden-Hofman
te Montfoort*

De in 1864 te Utrecht opgerichte vereniging is uit de nood van de kerk geboren en opgericht door een groot aantal predikanten en leden van de kerk, die ‘onbekrompen en ondubbelzinnig’ wilden vasthouden aan de belijdenis van de kerk. Loslaten van die belijdenis staat gelijk aan het slopen van de kerk, zo is te lezen in een circulaire die in 1865 aan de leden werd toegestuurd.¹

Dit zijn ferme woorden, maar wat betekenen ze eigenlijk? Van Veluw: “De vereniging kwam op tegen de vrijzinnigheid van die tijd. Het ging en gaat om een levend belijden van Jezus Christus als Heer van de wereld en Koning van de Kerk. We vinden onze kracht in Hem. Zo willen we in de kerk staan. De kerk is een Christusbelijdende kerk tot heil voor heel het volk, ook voor Jan Rap en zijn maat.”

“Vanuit dat centrale belijden vinden we elkaar. Zaken als de vrouw-in-het-ambt, homoseksualiteit en samenwonen zijn daaraan voor ons ondergeschikt. We zijn geen club die hierin dingen voorschrijft. Dat laten we aan gemeenten over, hoewel we wel op verzoek adviseren Met Abraham Kuypers (1837-1920) in 1886 afscheiden van wat deze ‘het Hervormd genootschap’ noemde en kracht in het isolement zoeken, was dan ook geen optie voor de confessionelen.”

Heftige momenten

Terughoudendheid ten aanzien van het belijden van de kerk in de vorm van documenten, is overigens niet ingegeven door het idee dat belijdenisteksten per definitie compromisteksten zijn, zoals vaak gedacht wordt, benadrukt Van Veluw. “Belijdenissen zijn ontstaan op heftige momenten in de kerkgeschiedenis, op momenten dat er iets gezegd moest worden. Dat is al sinds de belijdenis van Nicea/Constantinopel (325) zo.

Er werden dan op die momenten ook juiste dingen gezegd. Dat men het idee heeft gekregen dat belijdenisteksten compromissen zijn, komt door de manier waarop de synoden er voor de fusie in 2004 mee omgingen. Er moest natuurlijk voor gezorgd worden dat er zoveel mogelijk mensen meegingen. Dan zoek je compromissen. Toch is de kerkorde van onze Protestantse Kerk een krachtig getuigenis geworden.”

De Confessionele Vereniging is de oudst bestaande ‘modaliteit’ in de eertijds Hervormde, nu Protestantse kerk in Nederland. Sinds 1906 heeft ze gezelschap van de Gereformeerde Bond, die zich ten doel stelt de ‘gereformeerde waarheid te verbreiden en te verdedigen’ en de kerk weer wil binden aan de belijdenis van de Reformatie.²

Hoe waardeert van Veluw dit gezelschap? “De Bond is een organisatie die voor de

1 [□] J. Roelevink en J.D.Th. Wassenaar (red.), *Belijdend onderweg. Confessionele Vereniging 1864-2014* (Zoetermeer, Boekencentrum 2014), 25

2 www.gereformeerdebond.nl

gemeente te veel dingen wil voorschrijven. Daarmee heeft hij een Kuypertiaanse trek. Kuypers zei: 'Christus heeft overal zeggenschap over'. Dat is natuurlijk ook zo, maar volgens ons wil dat niet zeggen dat je via je organisatie zaken wilt regelen die in een andere tijd weer anders kunnen liggen. We hebben er altijd voor gewaakt om dat te doen."

"Eén en ander neemt overigens niet weg dat er goede contacten zijn tussen Bond en CV, maar ook met het Confessioneel Gereformeerd Beraad. We staan samen voor dezelfde zaak. We denken mee bij ontwikkelingen in gemeentes. Goede contacten zijn er trouwens ook met het Evangelisch Werkverband en de Stichting Vrienden van Dr. H.F. Kohlbrugge."

Amendementen

Hoewel de CV dus geen regelclub is, heeft ze wel een belangrijke bijdrage geleverd aan de kerkordes van 1951 en 2000. De hoofdpunten van het confessionele belijden zijn verankerd in deze kerkordes. "Er was volop ruimte voor de belijdenis van Christus als Heer van de kerk tot heil voor heel het volk en het punt dat we daarmee tegen de vrijzinnigheid wilden maken."

"Verschillende amendementen die we aanleverden naar aanleiding van conceptteksten van de huidige kerkorde zijn meegenomen", zegt Van Veluw, die zelf twee periodes deel uitmaakte van de synode (van 1996 tot 2000 namens de classis Hoogeveen en van 2003 tot 2007 namens de classis Delft).

Dat de confessionelen niet strak ommuurd zijn, maar zich verbonden weten met andere modaliteiten, mag blijken uit de invulling van de jubileumconferentie afgelopen april in Nijkerk die als titel had: 'Smaakmakers en waakhonden. Toekomst voor de modaliteiten?' Vertegenwoordigers van verschillende modaliteiten gaven acte de présence, van ds. A.J. Mensink van de GB tot ds. J. Offringa van de sinds 2000 binnen de PKN actieve (ietwat vrijzinnige) vernieuwingsbeweging 'Op goed gerucht'.

Van Veluw: "Offringa wil van de kerk een soort Unilever maken, waar we allemaal een smaak in inbrengen, zonder dat we ons te veel om de waarheidsvraag bekommeren." Hoewel het voor Van Veluw ondenkbaar is dat de waarheidsvraag niet constant aan de orde zou moeten zijn ("Als Pilatus vraagt naar de waarheid, staat de Weg, de Waarheid en het Leven immers als een Persoon voor hem"), zou hij de vrijzinnigen toch niet willen missen "Zij kunnen goed als waakhond functioneren in de kerk."

Frisse orthodoxie

Aanstaand najaar wordt het jubileum gevierd met een bijeenkomst voor predikanten, georganiseerd in samenwerking met de Rijksuniversiteit Groningen. Voor deze gelegenheid komt de voormalige Anglicaanse bisschop en Britse Nieuw-Testamenticus N.T. Wright naar Nederland. Vanwaar deze keus?

Van Veluw: "Wright is een spraakmakende theoloog die op een frisse manier de orthodoxie aan de orde stelt. We willen aan de kerk en uiteindelijk ook aan mensen buiten de kerk duidelijk maken dat het orthodoxe belijden van de kerk niet achterhaald is. Wright is iemand die in staat is om de moderne maatschappij de betekenis van de orthodoxie duidelijk te maken."

Het levend houden van de orthodoxie heeft er alles mee te maken dat we de vragen die onze voorvaders stelden, opnieuw moeten stellen, maar wel anders, volgens Van Veluw. "Aan het einde van de Middeleeuwen was de vraag: Hoe krijg ik een genadig God? relevant. Nu gaat het om de vraag: hoe krijg ik God?"

En ander belangrijk item voor Van Veluw als het gaat om orthodoxie is de manier waarop het klassieke begrip zonde zó kan worden neergezet dat mensen door hebben dat ze er in vastzitten en begrijpen wat het punt is met de menselijke conditie. "Het goede dat ik wil doe ik niet, maar het kwade dat ik niet wil, doe ik, zegt Paulus. Dat is precies waar het omgaat

als we het over zonde hebben. We weten ons verantwoordelijk voor het kwaad en toch doen we het, we kunnen het niet laten. Dat is wat we erfzonde noemen. Frisse orthodoxie betekent dus niet dat we de leer van de erfzonde kunnen wegmoffelen.”

De CV wil graag met een fris orthodox geluid kerk en wereld bereiken. De vereniging groeit, maar er valt hier nog wel wat te winnen, geeft Van Veluw toe. “Als modaliteit beslaan we ongeveer 30 procent van de kerk (350.00 leden). Het aantal deelnemers aan onze voorjaarsbijeenkomsten was een aantal jaren geleden tachtig mensen, nu zijn het er tweehonderd. Richting de jongeren moet echter nog wel een slag gemaakt worden, hoewel we op onze laatste conferentie veel jongeren (studenten) mochten ontmoeten.”

Schrift en Belijden

Hoe bereikt de CV Jan Rap en zijn (jonge) maten? Confessionelen laten hun stem horen door middel van meningsvormende bijdragen aan de opiniepagina's van (dag)bladen. Ook wordt via websites en interviews, presentaties en publicaties het confessionele geluid uitgezet en draagt een digitale nieuwsbrief voor leden en belangstellenden hier aan bij (cvsecretaris@gmail.com).

Langs deze wegen ontstaat er contact met (jonge) predikanten en studenten die interesse krijgen. Van Veluw: “Bij hen moet het beginnen. Hun enthousiasme en bevoegenheid werken stimulerend. Ze kunnen het besef versterken dat het confessioneel belijden inhoud heeft.”

Ook de vanuit de CV in 2006 opgerichte stichting Schrift en Belijden draagt haar steentje bij aan de verbreiding van het confessionele gedachtegoed. De stichting neemt – evenals de CV – haar uitgangspunt in de algemeen-christelijke en klassiek-reformatorische belijdenisgeschriften.

Van Veluw: “We putten voor ons geloofsbesef uit een rijke geestelijke traditie. Die geeft grond onder de voeten van mensen die houvast zoeken. Er zijn niet alleen vragen en twijfels, we hebben een vast geloof. Maar het belijden hiervan is meer dan een belijdenis. Het christelijk geloof wil steeds opnieuw onder woorden worden gebracht. Dat is gezond orthodox en dat willen we op een eigentijdse manier doen.”

Eén van de activiteiten waarmee de stichting dat probeert te doen is de publicatie van de serie ‘Op goede gronden’. Drie delen zijn inmiddels verschenen: 12 artikelen over God, 12 artikelen over Jezus en 12 artikelen over de Heilige Geest. Vervolgpublicaties zijn in beraad. Van Veluw: “Want we mogen weten: we leven niet van een goed gerucht, maar staan op goede gronden.”

<p>In verband met het 150-jarig jubileum is een gedenkbundel verschenen: <i>Belijdend onderweg. Confessionele Vereniging 1864 - 2014</i>; door dr. Joke Roelevink en dr. Jan Dirk Wassenaar (redactie). Uitgave van Boekencentrum, Zoetermeer. ISBN 978 90 2392 770 9; 224 blz.; € 19,90.</p>
